

Klinisk forskning för framtiden

Forskning i allmänhet och klinisk forskning i synnerhet är en högt prioriterad fråga inom Läkarförbundets verksamhet. I flera tidigare programskrifter har förbundet föreslagit åtgärder för förbättringar för forskningens villkor, såväl inom som utanför universitetssjukhusen.

I den senaste skriften, Läkare som forskar, framhålls betydelsen av en kraftig satsning på rekrytering till forskning. Detta föreslås ske genom att 100 tjänster inrättas för forskar-AT samt 200 för forskar-ST, med kombinerad specialist- och forskarutbildning. Vidare förordas 150 postdokantställningar för kombination av forskning och kliniskt arbete.

I denna skrift betonar Läkarförbundet att forskande ST-läkare måste ges samma löneutveckling som övriga, dvs att specialistlön ska utgå efter fem år som ST-läkare. Andra hörnstenar för oss är att verksamhetscheferna måste ges reella möjligheter att värna om både forskning och sjukvård, samt att man bevarar både bredd och spets inom forskningen.

När nu regeringens utredare, professor Olle Stendahl, presenterat ett delbetänkande om åtgärder för att stärka klinisk forskning är det glädjande att konstatera att han i stora drag delar Läkarförbundets uppfattning enligt ovan.

I betänkandet saknas dock förslag om ett tydligt tillskott av statliga medel för forskar-AT och forskar-ST. I stället förlitar sig utredaren på att huvudmännen ska stå för finansieringen, vilket förbundet inte anser vara en tillräckligt trygg och stabil lösning.

Vi är dock mycket positiva till förslaget att inrätta 160 nya tjänster för disputerade forskare, till att verksamhetscheferna föreslås få ett tydligt uppdrag att slå vakt om forskningen samt till att forskningsmeritering måste få ett ökat värde.

God forskning behöver både bredd och spets – man kan inte kasta spjut bara med spetsen. Därför är det oerhört viktigt att tillräckliga resurser finns för breddforskningen, varifrån spetsforskningen sedan kan utvecklas. Läkarförbundets vision är att det ska finnas ett rejält ekonomiskt utrymme för en kvalitativ breddforskning vid samtliga kliniker med universitetsstatus samt även utanför universitetssjukhusen.

För finansieringen av klinisk forskning är de statliga s k ALF-medlen tillsammans med satsningar från huvudmännen av fundamental betydelse. I dag saknas konsensus – vid fakulteterna och landstingen samt inte minst

inom professionen – om hur medlen på bästa sätt kan fördelas och användas. Läkarförbundets utbildnings- och forskningsdelegation (UFO) har därför på uppdrag av fullmäktige tillsatt en arbetsgrupp för att bereda denna fråga och arbeta fram förbundets framtida politik om resursfördelningen.

Läkarförbundet är också för en ökad kvalitetsgranskning av forskningen. Här har såväl Socialstyrelsen som SBU och Vetenskapsrådet viktiga funktioner att fylla.

Vetenskapsrådet är – oavsett om det blir i nuvarande form eller i en bredare utformning för hälsoforskning – en garant för spetsforskningen, inrättandet av forskarskolor samt övergripande satsningar på infrastruktur. Läkarförbundet är därför angeläget om en fortsatt god dialog med Vetenskapsrådet, och vi hoppas att under kommande år kunna fördjupa detta samarbete.

Aven Svenska Läkaresällskapet är djupt engagerat i dessa frågor, och måndagen den 3 mars arrangerade Läkarförbundet och Läkaresällskapet tillsammans ett möte där förbundets och sällskapets åsikter om klinisk forskning diskuterades. Olle Stendahls utredning och Nina Rehnqvists arbete vid Delegationen för samverkan inom klinisk forskning låg till grund för en dialog med inbjudna deltagare om den kliniska forskningens framtid.

Läkarförbundet har således ambitionen att även i framtiden föra en mycket aktiv forskningspolitik. Vi anser att en kraftfull satsning på detta område är nödvändig för utvecklingen av framtidens sjukvård – till nytta för våra medlemmar och, sist men inte minst, till fromma för våra patienter.

»God forskning behöver både bredd och spets – man kan inte kasta spjut bara med spetsen.«

HANS HJELMQVIST
ledamot av centralstyrelsen; ordförande i utbildnings- och forskningsdelegationen, UFO

KARL OBRANT
ledamot av centralstyrelsen

Vi lever allt längre – men hänger vården med?

Socialstyrelsen (SoS) har nyligen lämnat sin lägesrapport om äldreomsorgen 2007. Det är en inte helt igenom positiv läsning, även om det givetvis är glädjande att svenskarna lever allt längre, ofta med god funktionsförmåga.

Men Socialstyrelsen bekräftar också något som Läkarförbundet anfört i en rad år, nämligen att minskningen av antalet platser både på sjukhus och i särskilda boenden inte har skett utan kraftigt växande problem. Här en uppräkningslista från SoS:

»Antalet utskrivningsklara från sjukhus ökar, korttidsvården upptas av dem som väntar på plats i äldreboenden, antalet ej verkställda beslut inom äldre-

omsorgen ökar och konsumtionen av slutenvård ökar.«

Det borde inte komma som en överraskning om man betänker att hälften av sjukhusens vårdplatser försvunnit sedan början av 1990-talet och att platserna i äldreboenden bara under 2000-talet minskat med en femtedel!

I stället har trycket ökat på en redan ansträngd primärvård, på hemtjänsten och på anhöriga. Det brister i samverkan när äldre skrivs ut från sjukhus, mellan vården och omsorgen.

Många av dessa problem hade kanske kunnat undvikas om man lyssnat till dem som förordat ökad läkarmedverkan i äldreomsorgen och dess planering. **LT**

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm